

PLENUM OKRAJNEGA ODBORA SZDL V CELJU:

Izboljšati šolstvo

Na plenumu Okrajnega odbora Socialistične zveze, ki je bil pred dnevi v Celju, so obširno obravnavali problematiko šolstva v celjskem okraju. Tokrat povzamemo nekaj misli iz uvodnega referata tov. Mira Lužnika o problemih organizacije šolstva v okraju.

Zaradi nenehnega naraščanja števila učencev bo nujno potrebno dosežanje omrežja osnovnih šol povečati z novimi šolskimi poslopji predvsem v Celju, Velenju, Storah in Slovenskih Konjicah. Že sedaj so v gradnji šole v Dobrni, na Svetini, v Belih vodah, v Smartnem ob Paki, v Libojah, na Konjskem vrhu, Zrečah in Velenju. V teh krajih so bila šolska poslopja v takem stanju, da niso več zadoščala sedanjim potrebam. Najbolj pereč problem pa je vsekakor v Celju, kjer posamezne srednje šole, ki vzgajajo in izobražujejo kadre iz vseh občin, obremenjujejo prostore osnovnih šol, ker nimajo lastnih stavb ali pa prostori ne zadoščajo več za čedalje močnejši dotok mladine v te šole.

Učni programi v osnovnih šolah so še vedno nezadovoljivi. To je občutiti predvsem pri naravoslovni skupini predmetov — fiziki in kemiji, nadalje pri tehniškem pouku, gospodinjstvu in tujem jeziku. Kaj je vzrok temu stanju? Predvsem pomanjkanje kvalificiranih moči in slabi materialni pogoji, saj v marsikateri šoli ni za tak pouk potrebnih prostorov, učil, delovnega orodja in podobno. Tako stanje nalaga naloge, ki jih bo potrebno v skladu s šolsko reformo čim prej rešiti. Sem sodi zlasti skrb za prirast manjkajočih predmetnih učiteljev, postopno povečevanje šolskih prostorov, učil in učnih pripomočkov ter povečanje števila mest za učence v šolah druge stopnje.

Posebno skrb bo potrebno posvetiti nadaljnjemu razmahu tehnične šole. Z zgraditvijo novega poslopja v ta namen v Celju bi lahko vključili v razne odseke te šole okoli 800 dijakov. Z vsakolet-

nim vpisom v šolo za zdravstvene delavce bi prav tako povečali število mest. Za vse to so pa potrebna denarna sredstva, saj bo potrebno marsikje obstoječe šolske prostore preurediti ter nekatere na novo zgraditi. Gimnazija je tlik pred reformo svojega študija. Med drugim naj bi tudi na gimnaziji uvedli tehnični pouk s proizvodnim delom in izbirnimi predmeti.

Brez pomoči in tesnega sodelovanja gospodarskih organizacij, Društva inženirjev in tehnikov ter Ljudske tehnike pa vseh teh nalog ne bo mogoče zadovoljivo opraviti. Sedanja zmogljivost ekonomske šole v Celju ovira razširitev njene dejavnosti, čeprav so potrebe po ekonomskih kadrih v gospodarstvu in javnih službah znatne. Trenutno tudi ni mogoče povečati vpisa v učiteljske, čeprav je zanimanje za vpis precejšnje in tudi velika potreba po prosvetnih kadrih.

Ce upoštevamo še to, da bodo morali zaradi povečanih zahtev, ki izhajajo in nalog reformirane šole, dobiti učitelji v bodoče višjo izobrazbo, bo potrebno misliti tudi na pedagoško akademijo v Celju. V ta namen bo potrebno v bližnji bodočnosti novo šolsko poslopje, za kar bi morale vse občine v okraju Celje pokazati razumevanje in nuditi tudi pomoč, saj je celjska okolica bogato zaledje za pridobivanje kadrov, prosvetni delavci pa bi se vračali v njihove občine.

Posebno skrb bo morala vsa naša skupnost v bodoče posvečati izobraževanju strokovnih kadrov in usposabljanju kadrov na delovnih mestih. Izpopolnjevanje šolskih izobraževalnih centrov in izobraževalnih centrov v podjetjih bo ena izmed osnovnih nalog na tem področju vzgoje in pridobivanja novih strokovnih kadrov, ki jih bo vedno bolj potrebovalo naše gospodarstvo.

Novi vidiki

Na pokongresni konferenci Občinskega odbora SZDL v Zalcu so razpravljali tudi o družbenem upravljanju v šolstvu.

Bistvena značilnost družbenega upravljanja v šolstvu, kakor so poudarili, je v tem, da je treba vanj pritegniti poleg šolskega odbora še nekatere druge činitele, kakor učiteljski zbor, upravitelja šole in razredno skupnost, ki jo sestavljajo učenci 7. in 8. razreda. Med šolskimi odbori ter občinskimi, okrajnimi in republiškimi sveti za šolstvo je treba nadalje ustvariti določeno povezavo, ki bi naj omogočila boljše poznavanje in zlasti hitrejšo reševanje problemov šolstva; dejavnost šolskih odborov pa je treba razširiti v smislu skrbi za celotno življenje in delo šole, ne pa je omejevali zgolj na reševanje materialnih problemov, kakor je to bilo doslej.

Pomen organov družbenega upravljanja v šolstvu se bo povečal zlasti ob uvajanju novega sistema financiranja šolstva po katerem šola ni več ne občinska ne okrajna ne republiška, marveč samostojna družbena ustanova.

Kakšno je bilo družbeno upravljanje v šolstvu?

Iz anket, ki so jo izvedli v žalski občini ob koncu lanskega leta izhaja vrsta pomankljivosti, med katerimi je ena tudi ta, da je bilo v šolskih odborih premalo mladine in tudi premalo delavcev. Druga taka pomankljivost se je pokazala v tem, da so šolski odbori vse premalo obravnavali tista vprašanja, ki bi jih kot organi družbenega upravljanja po zakonskih predpisih morali obravnavati. To pomeni da so v glavnem obravnavali materialna vprašanja in le deloma vzgojna, zlasti pa so zapostavljali vprašanja zdravstvenega in socialnega varstva, učencev, kakor tudi njihovo življenje in delo izven šole.

Poglaviti vzrok, da delo šolskih odborov ni bilo v celoti pozitivno, je iskati v prešibki pomoči družbenih organizacij, ki se za njihovo delo skoroda niso zanimale. Politične in družbene organizacije so namreč ob volitvah prvih šolskih odborov v veliki

meri podcenjevale njihovo družbeno vlogo in njihov družbeno politični pomen. Tudi volitve same so bile tu in tam opravljene formalno.

Ker smo v tem času pred volitvami novih šolskih odborov, bo vsekakor odgovorna naloga krajevnih organizacij SZDL, da bodo upoštevale vse dosežanje tako negativne kakor pozitivne izkušnje pri delu organov družbenega upravljanja v šolstvu ter v članstvo teh organov vključile le tiste državljane, ki bodo delali. V tem smislu bi kazalo pri krajevnih organizacijah SZDL ustanoviti sekcije za šolstvo, ki bi bile v stalni povezavi s šolskim odborom svojega področja in tako stalno seznanjene s problematiko njegovega dela, ki bi jo skupno lažje reševali.

Dosedanja prizadevanja krajevnih organizacij SZDL, da bi bistveno izboljšale sestav šolskih odborov, kaže da so doumele pomen volitev. S tem, da bodo vključile vanje čimveč neposrednih proizvajalcev, bodo dejansko utrdile trdnost vez med šolo in določenimi gospodarskimi organizacijami, pri čemer bo omogočeno tudi ustreznejše reševanje materialnih vprašanj šole. Takšno sodelovanje pa seveda ne bo enostransko, koristno samo za to ali ono šolo, pač pa prav toliko za gospodarsko organizacijo, saj so šolanji ljudje namenjeni tudi njej.

Priprave za volitve šolskih odborov

Po vseh krajih mozirske občine se v teh dneh pripravljajo na volitve novih šolskih odborov. Na zborih volivcev, ki bodo v dneh od 25. do 27. junija, bodo stari šolski odbori poročali volivcem o svojem delu v preteklih dveh letih. Na splošno lahko ugotovimo, da dosedanja šolski odbori niso povsem opravili svojih nalog. Tudi predsedniki šolskih odborov so pokazali premajhno samoiniciativo za sklicevanje sestankov. Pokazala se je tudi premajhna zainteresiranost družbenih organizacij za delo šolskih odborov.

Krajevne organizacije Socialistične zveze so ocenile aktivnost starih odborov in na osnovi njihove aktivnosti, zlasti pa prizadevanja slehernega člana, pripravljajo predloge za nove šolske odbore. Le-ti naj v bodoče kot družbeni organi v spremenjenih pogojih kvalitetneje opravijo svoje poslanstvo.

Šolske razstave

Ob koncu leta so na vseh šolah v konjiški občini priredili razstave likovnih in tehničnih izdelkov, ki si jih je z zanimanjem ogledalo veliko število državljanov. Na njih so učenci pojasnjevali kako so izdelali ta ali oni predmet ali risbo.

Na vseh šolah so letos tudi lepo uredili fotografske kotičke, pri čemer so od lanskega leta dosegli lep napredek.

Razstave so nudile tudi ugodno priložnost, da razmislimo, kako bi našim šolam pomagali pri izvajanju tehničnega pouka.

Trpki spomini

Oddelek NOB celjskega muzeja je te dni odprl v veliki dvorani Narodnega doma razstavo, posvečeno 20-letnici vstaje kakor tudi Jugoslovanskim pionirskim igram. Razstavo, ki je največja potujoča razstava, kar jih muzeji prirejajo v republiškem merilu, so pripravljali od januarja dalje, namen pa je bil predvsem, da bi prikazali celjski okraj od prvih početkov partijskega dela do socialistične graditve, tako da bi bilo gradivo vsakomur razumljivo in dostopno. V tem smislu je vsak pano celota zase, slikovni material pa izpolnjujejo makete in muzealije.

To je nekaj podatkov, ki jih je posredoval tovariš Stane Terčak, vodja NOB oddelka celjskega Mestnega muzeja, po čigar prizadevanosti imamo tu pred seboj skrbno urejene vendar mračne dokumente fašističnih grozodejstev, pa tudi del vojne stvarnosti in socialistične graditve.

Da, tu so dokumenti. Tu je na primer voz, s katerimi so frankolovski žrtve vozili v grob; spisek ustreljenih talcev (eden od mnogih), ki ga je podpisal krvnik Rössener osebno; skupine ljudi za zidom; okostnjaki, naloženi

drug čez drugega, pred upepelitvijo v krematoriju; mauthausenska knuta; prizor z nürnberškega procesa; — vse to in še mnogo več — brezkončna veriga pričevanj o najstrašnejših zločinih, ki jih je človek kdajkoli zagrešil zoper človeka. Tu je kratkoma lo zapopadna vsa zgodovina zverinstva v svoji najpopolnejši obliki, kakor jo je mogla roditi samo tista tako imenovana nemška kultura XX. stoletja. Človek, ki znova gleda sadove shizozofrenskega prusko nemškega militarističnega duha, ostaja na koncu brez besede, zna ceniti nesebično ljubezen in junaštvo vseh tistih, ki so umrli za domovino in prostost.

Razstava je že prve dni privabila množične obiskovalce, med njimi učence številnih šol. Saj, navsezadnje je bila namenjena tudi njim, da bi videli resnico o najstrašnejših dneh naše narodne zgodovine, da bi spoznali, da je bila ta zgodovina pisana s krvjo in da ne bi nikoli pozabili, da je to, kar danes imamo, plod brezštevilnih žrtv in nečloveških naporov.

Tega pa ne bi smeli nikoli pozabiti!

Za zaključek šolskega leta

Na velenjski osemletki M. P. To leda so se temeljito pripravili na zaključek šolskega leta. Letos mu bodo ob 20-letnici revolucije dali še poseben poudarek. Njihov kulturni program je bogat. Skoraj vsak dan v tem času bo kakšna prireditev. Ponovili bodo igrice Carobna paličica, sodelovali bodo na pionirskih igrah. Med najlepšimi dogodki bo 16. junija krstna predstava pravljicne igrice Divji labodi. 19. junija bo koncert pedških zborov obeh šol. Nato še oddaja Pokaži, kaj znaš, ki je postala v Velenju že skoraj tradicionalna. Od 21. do 25. junija bo bogata razstava likovnih, tehničnih in gospodinjstvenih izdelkov. Za zaključek bodo učenci preizkusili znanje v oddaji: Moj kraj večeraj. Drugi del oddaje bodo izpopolnili borci s pripravedanjem dogodka iz NOB. Prepričani smo, da bodo tudi tokrat starši prišli gledat in poslušati vse prireditve, ki so jih zanje pripravili njihovi otroci.

Znanost, spretnost in veselje

Smarski pionirji krepko sodelujejo v jugoslovanskih pionirskih igrah, kar so posebno lepo prikazali v nedeljo v Smarju pri Jelšah. Dopoldne so se zbrali skoraj iz vseh pionirskih oddelkov in izvajali priljubljeno oddajo »Pokaži, kaj znaš?« Posebno lepo so se odrezali mladi tamburaši iz Kozjega, ki jih vodi France Bizjak. Prav pristržno so prikazali razvoj svojega kraja tudi virštanski pionirji. Lutkarji iz osnovne šole Borisa Kidriča v Rogaški Slatini pa so uprizorili »Potovanje polčka iz Smarja do Rogaške Slatine«. Pri

prireditvi je sodelovalo okoli 90 pionirjev. Občinski odbor JPI je vsem podelil lepe knjige, po uspelem nastopu so bili tudi pogoščeni.

V popoldanskih urah pa so se prav lepo izkazali pionirji osnovne šole Smarje pri Jelšah v lepem telednevni nastopu. Ob precejšnji udeležbi prebivalstva so nastopali vsi od prvotolcevo do letošnjih absolventov. V nedeljskem pionirskem programu so pionirji pokazali znanje, spretnost in posebno še veselje do svobodnih aktivnosti.

Ze 18. junija pa bodo priredili razstavo risb.

Posnemanja vreden zgled

(Iz razgovora z ing. Rupnikom)

Šolsko leto je pri kraju. Za dijake in prosvetne delavce pomeni to počitnice, vprašanja šolstva pa bodo še naprej ostala brez počitnic. V tem času bodo izvolili nove šolske odbore, ki bodo od pričetka novega šolskega leta proučili problematiko svojih šol, da jo bodo med letom lažje reševali. Gre vsekakor za vrsto pomembnih vprašanj, med katerimi sodi tudi gradnja novih šol.

Kako bo na primer z novo šolo v Storah?

»Lokacijo za novo šolo bo treba prilagoditi novemu urbanističnemu načrtu in splošnemu razvoju Zelezarne,« je rekel predsednik šolskega odbora inženir Rupnik. »Do konca leta morajo biti načrti tu. Tudi gradbeni odbor je postavljen. Naša akcija s tem v zvezi, da bo vsak prispeval 2000 din, kmetje pa les, bo prav gotovo uspeša. Slišati je bilo, naj bi novo šolo

postavili v Teharje, vendar take govornice niso umestne, ker je samo po sebi umevno, da mora stati v Storah. Po tej logiki bi jo namreč prav tako lahko postavili na primer v Celje! V kolikor bo šlo vse po predvidenih načrtih, bo šola prihodnje leto pod streho.«

Kakšno pa je bilo delo šolskega odbora?

»Šolskemu odboru se je posrečilo poiskati tesnejše stike tako s SZDL, kar poprej ni bil slučaj, kakor s starši. Reševal je z uspehom tako nekatere finančne kakor vzgojne probleme šole. Z novimi učnimi močmi je uspelo tudi kvalitetno izboljšati pouk, čeprav je bila po drugi strani največja težava zavaljo treh izmen kakor spričo pomanjkanja ustreznih prostorov za tehnični pouk, pa seveda opreme same. Kar zadeva akcijo za usmerjanje mladine v poklice, jo bo v prihodnje vsekakor treba izvesti že med samim šolskim letom in ne šele ob koncu; nadalje

posvetiti več skrbi zdravniškim pregledom otrok, da bodo ti temeljitejši; zgradbi sami pa vzdrževati v toliko, da bo v njih omogočen normalen pouk v danem okviru. Razen tega bi kazalo ustanoviti šolsko kuhinjo, kjer bi otroci lahko dobili tople obroke, vendar je zopet vprašanje sredstev in prostorov.«

Kaj pa nagrajevanje prosvetnih delavcev?

»Prosvetne delavce je treba vsekakor nagrajevati po njihovem delu,« je rekel inženir Rupnik, »po njihovih pedagoških prijemih in uspehu. Njihovo delo je prvenstveno v šoli in šele drugotno, udeleževanje izven nje. Mislim, da so pri nas dali vsakomur svoje, vsaj v glavnem. Da bi dobil vsak enako, ne bi bilo prav; najslabše, kar bi lahko bilo, pa bi bilo rušenje kolektiva na račun delitve dohodka. Mislim tudi, da so ustajene norme, po katerih ocenjujemo prosvetne delavce, vsaj v našem primeru rodile ustrezne rezultate in v tem je pravzaprav poročilo za uspehe tudi vnaprej. Naše delo je bilo zadovoljivo, uspeh šole pa je temu primerno dober.« dhr

V oklepu

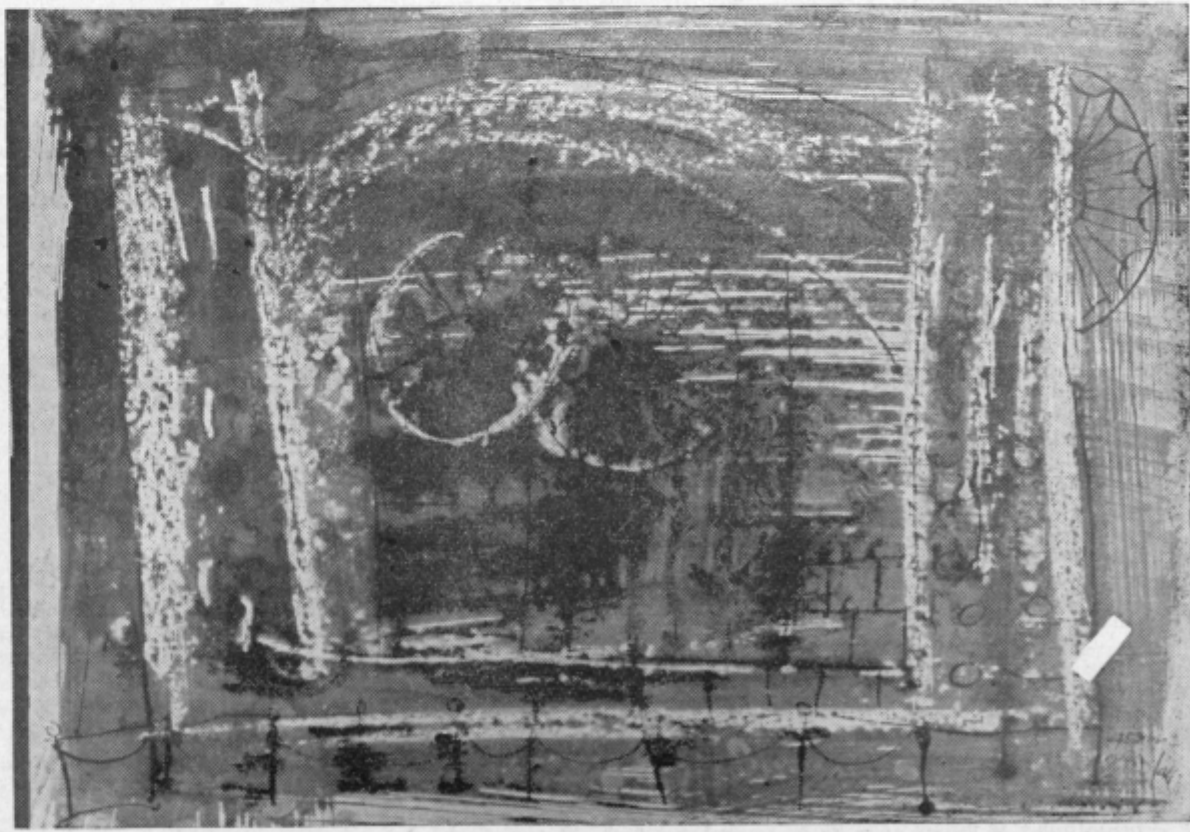
Učitelj ni vedno pedagog, ali drugače, pedagog ni vsak učitelj. Da bi to lahko bil, so prav gotovo potrebne določene sposobnosti, morda v prvi vrsti v nekem smislu plemenita človekova narava.

Te skoroda ne bi mogel pripisovati na primer moji vrli sosed. Nikakor namreč ne morem spraviti v sklad njene vzgoje doma s tisto, ki jo opravlja v šoli, saj po vsej priliki ni verjetno, da bi bil nekdo do »tujih« otrok manj popustljiv kakor je do svojega lastnega otroka. Fant, ki hodi v tretji razred osnovne šole, v dolgih mesecih našega sosedstva ni bil deležen lepe besede. Vsakršno njegovo dejanje, pa če je dejanje ali ne, vsak njegov gib vselej spremlja histeričen izbruh, ki predira celo steno, kaj šele, da ne bi »predri« tako občutljivega organizma, kakršen je otroški. Zato so njegove oči skoraj vedno preplavane. Pogosto lahko ob desetih zvečer, to je, kakrat, ko drugi otroci običajno že spijo, poslušala le vite svoje matere, kako ni ves dan nič naredil, kaj neki sploh misli, če ga ni nič sram in tako dalje. Kadar ga instruirala, bi moral pri priči razumeti vso snov; če ne razume, se instrukcije spreveržejo v retorično »vajo«, podobno raglji, ob kateri lahko učenec dojame vsaj to, da mu mati hoče z močjo glasu, torej s posebno pedagoško metodo vliči v glavo to, česar njegova glava očitno ne more tako samo po sebi umevno sprejeti. (V tem primeru namreč instrukcije ne bi bile sploh potrebne.)

Njegova narava se ne more sprostiti niti v otroških igrah. Vsakršno početje spremlja »budno« oko matere in njeni »svarilni« klici. Kadar se otrok zabava s svojim kolesom, mu stoji za petami mati z vprašanji, če ne ve, če mu ni že stokrat rekla, da kolesa ne sme razdirati in ga uničevati, pri čemer je otrok deležen še njene fizične sile. In tako dalje, Mati in sin sta v nenehnem konfliktu, v nekakšnem bojnem pedagoškem spopadu.

O današnjih vzgojenosti otrok ali če hočete, mladine, je dostikrat slišati najrazličnejše pripombe. Pripombe, ki so sicer pogosto umestne, ki pa vendarle »pozabljaajo«, da je poglavito pri vzgoji — vzgoja doma in da pomanjkljivosti domače vzgoje ne more izpopolniti nobena vzgoja v šoli. Kakšen bo recimo fant, ki ga domača vzgoja veže kakor staroavstrijska vojaška sunknja, ko bo začutili, da so šivi popokali, da so gumbi odleteli in da je kratkoma lo prost? To je vprašanje, na katerega sicer nikakor ni mogoče odgovoriti negativno, ki pa vendarle dopušča nekakšen dvom. Ena izmed človekovih naravnih težanj je prav gotovo težnja po prostosti, nje dušitev lahko rodi le odpor.

dhr

Jože Horvat-Jak: Iz pariške zbirke